

ADVOKATFIRMA
CHRISTIAN HARLANG

ECM

Østre Landsret
24. afdeling
Bredgade 59
1260 København K

Pr. e-mail 24.afdeling@oestrelandsret.dk
og alm. post

17. maj 2016
J.nr. 600096
CHA/PEH/CFJ

Vedr. sagsnr. B-3448-14 -

m.fl. mod Forsvarsministeriet.

Under henvisning til min skrivelse af 12. maj 2016 fremsatte jeg under retsmødet i landsretten d. 13. maj 2016 protest mod, at det senest fremkomne processtof fra sagsøgte, jf. Kammeradvokatens skrivelser af 2. og 4. maj 2016 med fremsendelse af Processkrift B og C, skulle kunne indgå i sagen.

Som påpeget i min ovennævnte skrivelse af 12. maj 2016, er det et overordentligt omfattende materiale, der er fremkommet sent, og hvorom der som følge af den sene ankomst ikke er mulighed for sagsøgerne til at udøve behørig kontradiktion.

Under retsmødet fremsatte Kammeradvokaten på vegne af sagsøgte - nærmest - en erklæring, hvorved bilagene tilbagekaldes, eller i hvert fald at de nu hævdedes at være "*...uden nogen væsentlig betydning...*"

Advokat Biering oplyste, at han "*...ikke vil procedere på materialet...*" (!)

Jeg anmoder venligst landsretten om at fastslå materialets status som ikke-eksisterende under sagen.

Under retsmødet fremsatte jeg jf. retsplejelovens § 222 begæring om, at landsretten efter de foreliggende omstændigheder omgør beslutningen af 9. november 2015 om udskillelse af spørgsmålet om forældelse samt afvisning af sagsøgernes påstande 2 til særskilt behandling. Udover at henvise til fremkomsten af hele det ovennævnte processtof, henviste jeg også til, at en lang række omstændigheder i hvert fald på nuværende tidspunkt hver for sig og tilsammen gør det hensigtsmæssigt at behandle denne materielle sag under ét, idet der bl.a. består en processuelt uopløselig, gensidig forbindelse i processtoffet vedr. sagens egentlige realitet og spørgsmålet om forældelse, i det omfang det måtte blive konstateret, at forældelsesreglerne er anvendelige, jf. forældelseslovens § 14 om suspension, m.v.

Bl.a. følger det af EMDs udtrykkelige retspraksis, jf. art. 6, at forældelsesfrister ikke må være så korte, at de allerede af denne grund reelt og praktisk afskærer personer fra at gøre krav gældende for de nationale domstole. (Det erindres i den forbindelse, at det er et gennemgående fortolkningsprincip i EMRK, at rettigheder skal være "*...practical and effective, not theoretical and illusory...*")

Jeg har grund til her kort også at bekræfte, at jeg på det rent praktisk-tekniske plan henviser til, at jeg i min skrivelse til landsretten af 31. marts 2016 har anmodet om tilladelse til at afhøre de særligt fagkyndige retsmedicinere, der har undersøgt sagsøgerne. Det tidsrum, der er forløbet i mellemtiden, og frem til landsrettens stillingtagen som bebudet måtte foreligge i nærværende uge, kan indebære kalendermæssige vanskeligheder i forbindelse med ikke mindst de tre arabiske retsmedicineres mulighed for at kunne rejse her til landet foruden, at det selvsagt også kan blive et problem for de to danske retsmedicinere.

Kammeradvokaten oplyste under retsmødet, at han forbeholdt sig at ville afhøre vidner vedr. de sagkyndige afhøringer. Noget nærmere blev imidlertid ikke oplyst.

Afhængigt af hvad det er, man fra sagsøgtes side ønsker at bringe frem, og hvem der måtte blive tale om, må jeg til varetagelse af mine klienters inte-

resse forbeholde mig at foretage adækvat modafhøring, navnlig angående mentale og fysiske torturskaders tilbøjelige virkning i forhold til personers subjektive og objektive adgang til at forfølge retskrænkelser, som de måtte være udsat for under tortur- og/eller koncentrationslejr-lignende forhold. I givet fald ønsker jeg at afhøre prof., dr.med. Peter Elsass, Rigshospitalet, der har udgivet værket "Torturoverleveren - psykoterapeutisk behandling af den traumatiserede flygtning", Gyldendal 1995, hvori forfatteren bl.a. er inde på de på verdensplan dokumenterede virkninger i form af navnlig torturofres behov for omgåelse af traumet.

Værket vil indgå i materialet i sagen, også af hensyn til sagsøgernes argumentation vedr. kravene på godtgørelse og erstatning for det, de har været udsat for.

Behovet for disse afhøringer er i øvrigt så meget desto mere evident, når det tages i betragtning, at mine klienter ifølge kendelsen af 9. november 2015 er afskåret fra at kunne afgive forklaring i deres egne sager, herunder om forhold, der er relevante i forhold til anvendelsen af § 14 i forældelsesloven.

Sagsøgerne vil i lighed med hidtidige anbringender vedr., at sagsøgernes krav ikke er bortfaldet som følge af forældelse, gøre gældende, at indtræden af forældelse også ville stride mod det processuelle aspekt af art. 3 (undersøgelsesforpligtelsen, jf. EMDs praksis og Den Kommenterede EMRK, 3. udgave 2011, s. 194, samt Kjølbros kommenterede EMRK, 3. udgave 2010, s. 212 - 215), idet ikke-efterlevelse af undersøgelsesforpligtelsen fortsat pågår som en uafbrudt krænkelse. Denne krænkelse er stadig vedvarende, og er påbegyndt, som jeg under retsmødet var inde på, allerede fra december 2004, hvor der fra sagsøgtes side foranstaltedes en modoffensiv overfor de oplysninger, der var kommet frem i dagbladet Al Manarah, i stedet for at foretage en loyal, uafhængig og effektiv undersøgelse.

Jeg henviser i øvrigt til mine bemærkninger i skrivelse af 12. maj 2016, s. 3, hvori jeg har henvist til den såkaldte "*Media plan to tackle the DANBAT allegations*".

Kopi af nærværende skrivelse er samtidig hermed fremsendt til Kammeradvokaten v/ advokat Peter Biering.

Med venlig hilsen

Christian Harlang

ADVOKATFIRMA
CHRISTIAN HARLANG

1201

Østre Landsret
24. afdeling
Bredgade 59
1260 København K

Pr. e-mail 24.afdeling@oestrelandsret.dk
og alm. post

12. maj 2015
J.nr. 600096
CHA/PEH/CFJ

Vedr. sagsnr. B-3448-14 -

. m.fl. mod Forsvarsministeriet.

Hermed anerkendes modtagelsen af Kammeradvokatens skrivelse af 2. ds. vedlagt processkrift B med bilagene BW til CY (138 sider), samt Kammeradvokatens skrivelse af 4. ds. vedlagt processkrift C med bilagene CZ til DA (36 sider).

Samtidig bekræfter jeg, at der afventes landsrettens besvarelse af min skrivelse af 31. marts d.å.

Kammeradvokaten har ved skrivelse af 2. ds. henvist til et behov for "*...drøftelse af den praktiske afvikling af delforhandlingen...*", hvilket giver sagsøgerne anledning til at bemærke, at de nævnte praktiske anliggendes behandling nødvendiggør landsrettens stillingtagen til de forespørgsler, som er fremsat i min ovennævnte skrivelse af 31. marts d.å.

Kammeradvokatens Processkrift B og C med bilag er karakteriseret af:

1. Der er alene tale om stærkt beskårne uddrag af et større materiale, og det kan konstateres, at dette er foretaget særdeles selektivt under hensyn til sagsøgtens egen procesførelse, og dermed sagsøgtens egne procesinteresser.

Som eksempler herpå skal fremhæves:

- a. Bilag BW, pkt. 5.3, det overstregede (d.v.s. det "utilfredsstillende" udelades af sagsøgte).
 - b. Bilag BZ, s. 15, pkt.1.10, den omtalte skrivelse af 9. september 2011 fra det britiske militær, hvoraf fremgår oplysninger om, jf. (ii) *"...the Claimants were not in fact transferred to Iraqi custody by UK Armed Forces being at the relevant time under the control of Danish and/or Iraqi forces;"*
 - c. Bilag BZ, s. 21 (hvor s. 22 – 44 er udeladt, s. 21 afsluttes med *"It appears that not only was there a practice of"*).
 - d. Sagsøgte har valgt at fremlægge bilag CÆ (FRAGO 4X/058 – OP GREEN DESERT), men undladt at fremlægge den som opfordring (20) efterlyste *"Brigadebefalingen fra den britiske 4. Panserbrigade fremsendt den 24. november 2004 kl. 2000"*, jf. replik af 7. april 2015, s. 8. sidste afsnit, til s. 9, 3. afsnit.
 - e. Omfanget af overstregninger i bilag CØ og CÅ.
2. Det er ikke angivet i anvendeligt omfang, hvad og hvorledes dette tænkes påberåbt under delhovedforhandlingen af sagsøgte.
 3. Fremlæggelsestidspunktet er særdeles sent, og sagsøgte Forsvarsministerium har siden første sagsanlæg i september 2011 valgt at sidde utallige af sagsøgerne fremsatte opfordringer til fremlæggelse af relevante oplysninger overhørig.

Der er ingen undskyldende omstændigheder for, at det nu fremlagte – tendentiøst delvise – materiale først fremkommer nu.

Forsvarsministeriets procesadfærd udgør en selvstændig krænkelse af pligten til efter Den Europæiske Menneskerettighedskonventions art. 3 hurtigt og effektivt at medvirke til/foranstalte en uafhængig undersøgelse af sagsøgernes særdeles velbegrundede anførsler om torturforbrydelser begået mod dem.

Det bemærkes i den forbindelse, at da den danske bataljon allerede kort tid efter Operation Green Desert bliver opmærksom på anklagerne om tortur, jf. bilag BW, bilag 5 (artiklen i den lokale avis) iværksættes ingen undersøgelse. Tværtimod har bataljonen i samarbejde med de britiske styrker udarbejdet en "*Media plan to tackle the DANBAT allegations*", jf. bilag DA.

Af ovennævnte grunde 1 til 3 er det på nuværende tidspunkt, hvor forberedelsen afsluttes d. 15. ds., ikke muligt for sagsøgerne effektivt at varetage deres interesser overfor de nu fremlagte, gamle materiale, og dette beror fuldstændig på sagsøgte egen tilvalgte processtrategi.

I tilfælde af, at sagsøgte måtte ønske at påberåbe sig de nu fremsendte bilag på et evt. senere tidspunkt, skal sagsøgerne **opfordre** sagsøgte til at fremlægge følgende:

- a. Det fulde bilag BW, inklusive således bl.a. den fjernede tekst i bilagets pkt. 5.3, hvorved det "utilfredsstillende" ved operation Green Desert er søgt unddraget tortursagernes oplysning.
- b. Skrivelse af 9. september 2011 fra det britiske militær, jf. bilag BZ, s. 15, pkt. 1.10.
- c. Det fulde bilag BZ.
- d. Brigadebefalingen fra den britiske 4. Panserbrigade fremsendt den 24. november 2004 kl. 2000.

Af sagens bilag 1A, bind 1/2, underbilag 9, pkt. 2.4, fremgår:

"2.4 Direktiver eller vejledninger gældende mellem juni og december 2004 for optagelse af foto- og videodokumentation under militære operationer (dokument nr. 7).

I *-sagen anmodede sagsøgeren ved skrivelse af 23. januar 2012 Forsvarsministeriet om at oplyse, '1) om der i november 2004 var truffet bestemmelser af Forsvarskommandoen (og/eller instanser herunder) om billede-/lyd-optagelser af militære aktioner, gældende indenfor Basra-området' og '2) om der blev foretaget optagelser af den aktion af 25. november 2004, som sagen omhandler.', jf. bilag AC.*

Ved skrivelse af 27. januar 2012 oplyste Forsvarsministeriet, at ministeriet fra Forsvarskommandoen havde indhentet oplysninger om, at der ikke i november 2004 var fastsat regler om billed- og lydoptagelser, jf. bilag AD.

Forsvarskommandoen oplyste endvidere, at der ikke blev foretaget billed- og lydoptagelser under Operation Green Dessert den 25. november 2004. Endelig fremsendte Forsvarsministeriet Forsvarskommandoens besvarelse af 15. december 2011 af en henvendelse fra en journalist vedrørende Operation Green Desert, jf. bilag til skrivelse af 27. januar 2010, hvor Forsvarskommandoen på baggrund af undersøgelser kunne oplyse, at 'forsvaret ikke har foretaget filmoptagelser under gennemførelsen af Operation Green Desert i i Irak den 25. november 2004.'

Herunder har advokat Christian Harlang ved mail af 13. februar 2012, jf. bilag AA endvidere anmodet Forsvarskommandoen om aktindsigt i direktiver eller vejledninger for foto- og videodokumentation mellem juni og december 2004.

Forsvarskommandoen oplyste i den forbindelse, at der under operationen ikke var mulighed for at foretage foto- og videodokumentation, hvorfor der ikke var udgivet direktiver herom, jf. bilag Z, side 7."

Af det nu fremlagte bilag CÆ, s. 2, pkt. (6), fremgår følgende:

"Media ops. Coordinate the deployment of the Div Combat Camera Team (CCT) to DANBAT from 250300CNOV04 at SLB."

Det kan således konstateres, at det nu også af bilag CÆ, s. 2, pkt. (6), fremgår, at Forsvarsministeriet har begået procesbedrageri overfor Østre Landsret og sagsøgerne ved at give usande oplysninger om anvendelsen af såkaldte "combat cameras" under operation Green Desert.

For yderligere herom henviser sagsøgerne til bilag 1A, bind1/2, underbilag 18.

Kammeradvokaten har i Processkrift C anmodet om tilslutning til hans forslag om at iagttage en "britisk fortrolighedsklausul" for så vidt angår sagernes bilag CÆ til DA.

Jeg skal til dette bemærke, at denne sag, der angår begivenheder i november 2004 og ugerne/månederne derefter, selvsagt påkalder sig såvel sagsøgerne, deres familiers, pårørendes og andres interesse, og dermed også offentlig interesse her i landet.

Det er udelukket, at der med sagsøgernes medvirken vil kunne etableres nogen form for særlig begrænsning i processtoffets anvendelighed for interesserede.

Jeg bemærker i øvrigt, at som det er Kammeradvokaten bekendt, er offentlighed omkring den judicielle proces et demokratisk grundprincip.

Kopi af nærværende skrivelse er samtidig hermed fremsendt til Kammeradvokaten v/ advokat Peter Biering.

Med venlig hilsen

A handwritten signature in black ink, appearing to be 'CH', written over the printed name.

Christian Harlang

Østre Landsret
24. afdeling
Bredgade 59
1260 København K

Pr. e-mail 24.afdeling@oestrelandsret.dk

12. maj 2016

J.nr. 600096

CHA/NIV

Vedr. sagsnr. B-3448-14 -

m.fl. mod Forsvarsministeriet.

Herved tillader jeg mig at rette henvendelse til landsretten angående nødvendigheden af afhjælpning af de ganske ulige ressourcemæssige vilkår, der foreligger mellem på den ene side det sagsøgte forsvarsministeriums repræsentation (med bagvedliggende interministerielle udvalg og embedsværk) og undertegnede advokatvirksomhed.

Landsretten har ved retsbog af 1. marts d.å. meddelt at:

"Landsretten vil i forbindelse med den nært forestående delforhandling i sagen have lejlighed til nærmere at forholde sig omfanget af det oplyste tidsforbrug fra den beskikkede advokat og finder derfor ikke grundlag for på nuværende tidspunkt at udbetale yderligere acontosalær."

At repræsentere sagsøgersiden (23 individuelle sager) overfor sagsøgte er selvsagt en betydelig belastning for en advokatvirksomhed (at man som advokat udfører virksomhed må anses for forudsat ved retsplejelovens system), hvilket i vore dage bl.a. indebærer nødvendigheden af at kunne budgettere og planlægge i overensstemmelse hermed.

Ved skrivelse af 25. februar d.å. har jeg gjort landsretten opmærksom på, at der består en meget betydelig underdækning vedr. mit hidtidigt udførte arbejde.

Diskrepansen er, som beskrevet af mig, så meget desto mere eksorbitant, når der sammenlignes med hvad Kammeradvokaten har faktureret.

På baggrund af en af mig begæret aktindsigt, har jeg i den forgange uge fået indsigt i nogle forhold vedr. Kammeradvokatens ressourcefordeling fra den sagsøgte stat. Disse ressourceforhold har en sådan karakter og omfang, at jeg mener at landsretten bør orienteres herom, idet det hermed formentlig vil blive mere tilgængeligt at forstå det af mig nævnte alvorlige problem.

Ydermere giver aktindsigten mig et solidt grundlag for - af hensyn til mit betydelige arbejde med sagen kommende uger - at anmode landsretten om straks at træffe bestemmelse om yderligere udbetaling af salær aconto med henblik på, i hvert fald delvist, at afhjælpe den mellem parterne forud for delhovedforhandlingen d. 14., 15., 17., og 21. juni rådende ekstreme ressourcemæssige ulighed.

Jeg vedlægger Kammeradvokatens salæroversigt af 7. marts d.å., hvoraf det fremgår, at Kammeradvokaten forventer at fakturere kr. 1.200.000 - 1.404.000 for forberedelsen af ovennævnte delhovedforhandling. Heraf forventes der alene for "*2. fase: Juridiske Undersøgelser*" faktureret kr. 355.000-385.000.

Med den seneste faktura, nr. 205693, ligeledes vedlagt, har Forsvarsministeriet betalt Kammeradvokaten salær stort:

Opgjort v/ min skrivelse af 25. februar d.å.	kr.	4.649.686,55
Faktura nr. 205693 af 11. april d.å.	kr.	157.584,40
Total (ekskl. moms)	kr.	<u>kr. 4.807.270,95</u>

Denne - i hvert fald - hidtidigt eksorbitante ressourcemæssige ulighed understreges yderligere, når det også tages i betragtning, at advokatrepresen-

MEMORATTE
CHRISTIAN HARLANG

tation og rådgivning på sagsøgtes side også har den fordel, der består i, at embedsværket (fra 4 ministerier) er stillet til Kammeradvokatens rådighed.

Med venlig hilsen

Christian Harlang

Salæroverslag

Forsvarsministeriet
Holmens Kanal 42
1060 København K

Ansvarlig jurist: Peter Biering (BIE)
Sagsbehandler: Lise Marie Nielsen (LIMN)
Kontakt: LIMN@kammeradvokaten.dk
Sagstype: Østre Landsret

Ordrenr.: 2014/004609
Reference: Lise-Lotte S. Gümoe
Budget start dato: 15-02-2016

Suspension af forældelse, erstatningskrav for overlevering

Beskrivelse	Forventet tidshorizont	Salæroverslag (ekskl. Moms)
101 Forberedelse af retssag	Maj 2016	670.000 - 740.000
1. fase: Planlægning Kr. 20.000 - 30.000		
2. fase: Juridiske Undersøgelser Kr. 355.000 - 385.000		
3. fase: Møde i PD og udarbejdelse af processkrifter Kr. 295.000 - 325.000		
102 Forb./Gennemf. hovedforhandl.	Jun 2016	510.000 - 630.000
4. fase: Forberedelse/gennemførelse af HF		
103 Indstillinger/Ankeovervejelser	Okt 2015	20.000 - 30.000
5. fase: Domsafsigelse		
Salær		1.200.000 - 1.400.000
Udlæg Retsafgifter		0
Rejse og forplejning		0 - 4.000
Øvrige omkostninger *		0
Total		1.200.000 - 1.404.000

* Eventuelle uforsudsete øvrige omkostninger, der afholdes som led i udførelsen af opgaven, vil blive viderefaktureret.

Kommentar

Dette salæroverslag erstatter salæroverslag af 23. februar 2016. Salæroverslaget dækker vores arbejde i perioden 15. februar 2016 til 1. oktober 2016, som omfatter forberedelse af retssagen (1.-3. fase), forberedelse/gennemførelse af delhovedforhandling (4. fase), samt ankeovervejelser ifb. domsafsigelse (5. fase). For nærmere specifikation af opgavebeskrivelserne under hver fase henvises til procesplan og opgavebeskrivelse af 23. februar 2016.

FAKTURA

Fakturaafsender
 Advokatfirmaet Poul
 Schmith
 Vester Farimagsgade 23
 1606 København V
 Land: DK
 DK64952811
 (DK:CVR, EndepunktID)
 DK64952811
 (DK:CVR, Juridisk)
 DK64952811
 (DK:SE, Moms)

Fakturamodtager
 Forsvarsministeriet
 Att.: Forsvarsministeriet
 Holmens Kanal 42
 1060 København K
 Land: DK
 5798000201200
 (GLN, EndepunktID)

Kontaktoplysninger
 ID: Forsvarsministeriet
 Forsvarsministeriet

Fakturanr: 205693

Købers
ordrenr: 2014/004609Sælgers
ordrenr: 205693

Dato: 2016-04-11

Linje	Varenr	Beskrivelse	Antal	Enhed	Enhedspris	Moms	Pris incl	Pris
1	22250	Tidsspecifikation sag 7511245 101_Forberedelse af retssag_Partner_BIE_Peter Biering Ordreference: 2014/004609 Ordrelinjeref: 10001	31.20	HUR	2352.00 pr. 1.00 HUR	25%	73382.40	DKK
2	22250	Tidsspecifikation sag 7511245 101_Forberedelse af retssag_Fuldmægtig_LNGO_Lilly Ngo Ordreference: 2014/004609 Ordrelinjeref: 10002	38.20	HUR	1176.00 pr. 1.00 HUR	25%	44923.20	DKK
3	22250	Tidsspecifikation sag 7511245 101_Forberedelse af retssag_Fuldmægtig_LIMN_Lise Marie Nissen	42.80	HUR	1176.00 pr. 1.00 HUR	25%	50332.80	DKK

Ordreference: 2014/004609
Ordrelinjeref: 10003

4	22250	Tidsspecifikation sag 7511245 Forskul mellem faktureret salær og faktureringsgrundlag *	1.00	ZZ	-11054.00 pr. 1.00 ZZ 25%	- 11054.00 DKK
---	-------	---	------	----	------------------------------	-------------------

Ordreference: 2014/004609
Ordrelinjeref: 10004

Liniesum i alt excl moms	157584.40 DKK
Momsgrundlag	157584.40 DKK
Total momsbeløb (25.00%)	39396.10 DKK
Fakturatotal incl moms	196980.50 DKK

Betalingsmåde

Sidste betalingsdato: 2016-05-02
Indbetalingskort (FIK): > 71 000000004901005
+86945142<

Betalingsbetingelser

Type: 1
Yderligere oplysninger: Netto kontant 21
dage
Kontantrabatdato: 2016-04-11
Kontantrabatsats (procent): 0.00
Strafrentedato: 2016-05-02

Supplerende oplysninger om totaler
Afgift total: 39396.10 DKK

Yderligere oplysninger: Kommentar: Periodeafregning fra 13/2 2016 til 16/3 2016 Forsvarsministeriets
j.nr. 2014/004609 . m.fl. mod Forsvarsministeriet Lise-Lotte S. Gümoes Vores j.nr.
7511245 LIMN/stjDifferencen mellem faktureringsgrundlag og faktureret salær skyldes
omfordeling.. Sag vedr.: Suspension af forældelse, erstatningskrav for overlevering. SagsType: Østre
Landsret. Bemærk at evt. skæve timepriser kan skyldes at der er tidsposter fra 2015..

Yderligere reference:

ID: 1

Dokumenttype kode: Invoice

OIOUBL dokumentparametre

UBLVersionID: 2.0
CustomizationID: OIOUBL-2.02
Profil ID: urn:www.nesubl.eu:profiles:profile5:ver2.0
ID: 205693
UUID: 95B17120-0005-4610-9948-567B0DE35AA8
Dokument valuta: DKK

ADVOKATFIRMA
CHRISTIAN HARLANG

Østre landsret
24. afd.
Bredgade 59
1260 København K.

Sendt elektronisk til: 24.afdeling@oestrelandsret.dk

4. maj 2016
J.nr. 600096
CHA/CFJ/PEH

Vedr. sagsnr. B-3448-14 -

m.fl. mod Forsvarsministeriet

Herved anerkendes modtagelsen af landsrettens skrivelse af d.d., hvorved landsretten som svar på min skrivelse af 31. marts har meddelt, at landsretten er indforstået med, at to af sagsøgerne kommer til stede ved delforhandlingen.

Jeg vil nu iværksætte det nødvendige arbejde for, at de to sagsøgere, der er talsmænd for henholdsvis 11 og 12 af de 23 sagsøgere, kan være til stede ved delforhandlingen.

Der forestår en længere proces, idet Danmark ikke har visumudstedende repræsentation i deres hjemlande, henholdsvis Irak og Kuwait, hvorfor visumansøgninger skal indgives i henholdsvis Beirut og Dubai, og sagsøgerne derfor først må rejse hertil for at indgive deres visumansøgninger. Først når visumansøgningerne er godkendt kan sagsøgerne så rejse til Danmark via henholdsvis Beirut og Dubai for at modtage deres visum.

Som det er landsretten bekendt er rejserne derfor desværre forbundet med en hel del omkostninger, skønsmæssigt 35 - 45.000 kr., jf. mine skrivelser med udgiftsopgørelser for tidligere udførte rejser (skrivelser af 23. november 2015 og 23. marts 2016)

Jeg går ud fra at landsretten ikke har bemærkninger hertil.

Nærværende anliggende angår fri procesmæssige forhold og er dermed udenfor sagernes kontradiktoriske område, hvorfor Kammeradvokaten ikke modtager kopi heraf.

Med venlig hilsen

Christian Harlang

Peter Hellmers

Fra: Advokatfirma Christian Harlang
Sendt: 4. maj 2016 16:20
Til: Christian Harlang; Peter Hellmers; Christian F. Jensen
Emne: VS: Forberedende møde 13. maj 2016 kl. 9:30

Fra: 'Østre Landsrets 24. afdeling' [<mailto:24.Afdeling@Oestrelandsret.dk>]
Sendt: 4. maj 2016 15:46
Til: Advokatfirma Christian Harlang; bie@kammeradvokaten.dk
Emne: Forberedende møde 13. maj 2016 kl. 9:30

Advokat Christian Harlang, j.nr. 600096
Advokat Peter Biering, j.nr. 7511245

m.fl. mod Forsvarsministeriet

Landsretten berammer hermed det forberedende retsmøde jf. rpl. § 355 til **den 13. maj 2016 kl. 9:30 – 11:30** i bredgade 42 i retssal C.

Med venlig hilsen

Stefan Andersen
Kontorfuldmægtig
Direkte: + 45 99 68 63 66
StefanAndersen@Oestrelandsret.dk

Østre Landsret
Bredgade 59
1260 København K.
Tlf.: + 45 99 68 62 00
www.Oestrelandsret.dk

Mange dokumenter kan fra den 1. januar 2015 sendes udelukkende digitalt. Der henvises til retningslinjer på landsrettens [hjemmeside](#).

Peter Hellmers

Fra: 'Østre Landsrets 24. afdeling' [24.Afdeling@OestreLandsret.dk]
Sendt: 4. maj 2016 15:10
Til: Peter Hellmers
Cc: bie@kammeradvokaten.dk
Emne: SV: sagsnr. B-3448-14 - m.fl. mod Forsvarsministeriet

Advokat Christian Harlang
Advokat Peter Biering

Under henvisning til advokat Harlangs forespørgsel af 31. marts 2016 meddeles herved, at landsretten er indforstået med, at to af sagsøgerne kommer til stede ved delforhandlingen.

Landsretten vil senere vende tilbage til de spørgsmål, som er rejst i brevet, herunder begæringen i medfør af retsplejelovens § 267, evt. i forbindelse med det forberedende møde, der er under berømmelse.

Med venlig hilsen

Stefan Andersen
Kontorfuldmægtig
Direkte: + 45 99 68 63 66
StefanAndersen@OestreLandsret.dk

Østre Landsret
Bredgade 59
1260 København K.
Tlf.: + 45 99 68 62 00
www.OestreLandsret.dk

Mange dokumenter kan fra den 1. januar 2015 sendes udelukkende digitalt. Der henvises til retningslinjer på landsrettens [hjemmeside](#).

Fra: Peter Hellmers [<mailto:peh@harlanglaw.dk>]
Sendt: 4. maj 2016 14:25
Til: 'Østre Landsrets 24. afdeling'
Cc: bie@kammeradvokaten.dk
Emne: sagsnr. B-3448-14 - m.fl. mod Forsvarsministeriet

TIL ØSTRE LANDSRET 24. AFDELING

Hermed fremsendes vedhæftet skrivelse til retten af d.d., ligeledes fremsendt med alm. post.

Kopi er tilgået Kammeradvokaten v/advokat Peter Biering

Med venlig hilsen

Peter Hellmers, advokat
Advokatfirma Christian Harlang
Nytorv 5
1450 København K
Tlf.: 33 12 20 62
Fax 33 12 20 63
E-mail: peh@harlanglaw.dk

ADVOKATFIRMA
CHRISTIAN HARLANG

Østre landsret
24. afd.
Bredgade 59
1260 København K.

Sendt elektronisk til: 24.afdeling@oestrelandsret.dk

4. maj 2016
J.nr. 600096
CHA/CFJ/PEH

Vedr. sagsnr. B-3448-14 - m.fl. mod Forsvarsministeriet.

Herved anerkendes modtagelsen af landsrettens skrivelse af d.d.

Hvad angår de to foreslåede tidspunkter for et forberedende retsmøde d. 17. ds. har jeg mulighed for at deltage på begge.

Det bemærkes, at jeg d. 31. marts 2016 tilskrev landsretten bl. a. følgende:

"Landsretten anmodes endvidere om at bekræfte, at to af sagsøgerne blandt sagsøgerne udpegede talspersoner kan være til stede under delforhandlingen, jf. rpl. § 267."

Af hensyn til den tid der kræves for at opnå visum til de ovennævnte talspersoner, skal jeg venligst anmode om et hurtigt svar på dette spørgsmål fra landsretten.

Kopi af nærværende er samtidig hermed fremsendt til Kammeradvokaten v/ advokat Peter Biering.

Med venlig hilsen

Christian Harlang

Peter Hellmers

Fra: Advokatfirma Christian Harlang
Sendt: 4. maj 2016 10:47
Til: Christian Harlang; Peter Hellmers; Christian F. Jensen
Emne: VS: ØL, 24 afd.'s sag nr. B-3448-14

Fra: 'Østre Landsrets 24. afdeling' [<mailto:24.Afdeling@Oestrelandsret.dk>]
Sendt: 4. maj 2016 10:45
Til: Hanne Kjær; Peter Biering
Cc: Advokatfirma Christian Harlang; Advokatfirma Christian Harlang; Lise Marie Nissen
Emne: SV: ØL, 24 afd.'s sag nr. B-3448-14

Advokat Christian Harlang, j.nr. 600096
Advokat Peter Biering, j.nr. 7511245

: m.fl. mod Forsvarsministeriet

Med henvisning til kammeradvokatens mail af 2. maj 2016 indkalder landsretten hermed til et forberedende retsmøde jf. retsplejelovens § 355, den 17. maj 2016.

Jeg kan tilbyde at mødet starter enten kl. 9:30 eller kl. 13:00 og varer ca. 2 timer.

Mødet vil foregå i bredgade 42, retssal D.

Advokaterne bedes hurtigst muligt – og senest den 6. maj 2016 meddele landsretten hvilket tidspunkt der foretrækkes.

Med venlig hilsen

Stefan Andersen
Kontorfuldmægtig
Direkte: + 45 99 68 63 66
StefanAndersen@Oestrelandsret.dk

Østre Landsret
Bredgade 59
1260 København K.
Tlf.: + 45 99 68 62 00
www.Oestrelandsret.dk

Mange dokumenter kan fra den 1. januar 2015 sendes udelukkende digitalt. Der henvises til retningslinjer på landsrettens [hjemmeside](#).

Fra: Hanne Kjær [<mailto:hk@kammeradvokaten.dk>]
Sendt: 2. maj 2016 14:06
Til: 'Østre Landsrets 24. afdeling'
Cc: rec@harlanglaw.dk; harlang@harlanglaw.dk; Lise Marie Nissen
Emne: ØL, 24 afd.'s sag nr. B-3448-14 - KA-j.nr. 7511245 [KA-Active.FID456199]

Til Østre Landsret, 24. afd., sag B-3448-14
C.c. Advokat Christian Harlang, j.nr. 600096

Vedr.:

m.fl. mod Forsvarsministeriet

I ovennævnte sag sendes vedhæftet processkrift B med bilag BW-CY og følgebrev af d.d.

Med venlig hilsen

Peter Biering
Partner, Advokat (H)

Direkte +45 72 30 73 42
Mobil +45 25 43 02 07

bie@kammeradvokaten.dk
www.kammeradvokaten.dk

.....
Kammeradvokaten
Advokatfirmaet Poul Schmith

ADVOKATFIRMA
CHRISTIAN HARLANG

Østre Landsret
24. afdeling
Bredgade 59
1260 København K

Pr. e-mail 24.afdeling@oestrelandsret.dk
og alm. post

3. maj 2016
J.nr. 600096
CHA/PEH

Vedr. sagsnr. B-3448-14 -

m.fl. mod Forsvarsministeriet.

Ved skrivelse af 23. marts 2016 har jeg fremsendt udlægs-
opgørelse med tilhørende omkostningsbilag, udvisende af
mig afholdte udlæg store:

kr. 47.726

Ved e-mailskrivelse fra kontorfuldmægtig Stefan Andersen
af 21. f.m. og retsbog af 28. f.m. er jeg blevet underrettet
om at Landsretten alene mener at kunne dække:

kr. 25.650

Det manglende beløb udgør herefter:

kr. 22.076

Jeg tillader mig at gå ud fra at det skal forstås som at følgende poster ikke
dækkes:

19.4 Tabt arbejdsfortjeneste, logi, per diem, lokal trans-
port og andre opholdsudgifter samt visa og service
gebyrer i forbindelse med klient indgivelse af
visa ansøgning i Beirut d. 6-9. januar 2016 (Danmark

kr. 7.105

har ingen repræsentation i Irak)

19.7 Tabt arbejdsfortjeneste, logi (Beirut), per diem, lokal transport og andre opholdsudgifter i forbindelse med klient rejse til Beirut for at afhente visa og videre til advokatsamtale i København 14-20. marts 2016

kr. 14.971

kr. 22.076

Jeg skal i den forbindelse bemærke, at landsretten tidligere har godkendt og udbetalt afholdte udlæg i forbindelse med at talsmanden for sagsøgerne (1-11) rejste til Danmark for at holde møde med mig i november 2015. Den eneste forskel er at der ved en fejl i forbindelse med oversigten i ovennævnte udlægsopgørelse er indføjet "tabt arbejdsfortjeneste". Tabt arbejdsfortjeneste indgår imidlertid ikke i udlægget, hvilket også fremgår af bilaget, der er affattet på engelsk. Kopi af oversigtstabellerne og bilagene for udgifterne i forbindelse med de to rejser vedlægges for nemheds skyld.

På baggrund af ovenstående skal jeg anmode landsretten om at genoptage behandlingen af min anmodning om udbetaling af udlæg af 23. marts 2016, udlæg som jeg har foretaget for flere måneder siden.

Af retsbogen af 28. f.m. fremgår:

"Landsretten henstiller, at yderligere møder med klienter om muligt sker via Skype eller lignede, idet sagsøgerne henvises til at kontakte afdelingen, såfremt det måtte blive relevant med ønsker om yderligere rejser."

Af min skrivelse til Landsretten af 31. marts 2016 fremgår:

"Landsretten anmodes endvidere om at bekræfte, at to af sagsøgerne blandt sagsøgerne udpegede talpersoner kan være til stede under delforhandlingen, jf. rpl. § 267."

ADVOKATFIRMA
CHRISTIAN HARLANG

Jeg skal derfor venligst af tidsmæssige grunde anmode landsretten om snarest muligt at besvare min anmodning.

Med venlig hilsen

Christian Harlang

Advokatfirma Christian Harlang

Fra: 'Østre Landsrets 24. afdeling' [24.Afdeling@OestreLandsret.dk]
Sendt: 21. april 2016 15:55
Til: Advokatfirma Christian Harlang
Emne: B-3448-14

Advokat Christian Harlang. J.nr. 600096

Under henvisning til Deres brev af 23. marts 2016 vedrørende refusion af udlæg meddeles herved, at landsrettens 24. afdeling har besluttet, at 25.650 kr. kan refunderes (tolkning, fly, forsikring, telefon, hotel og taxa). Beløbet vil snarest blive anvist fra landsrettens bogholderi.

Afdelingen har ikke fundet, at der er fremført grundlag for refusion af yderligere udlæg.

Afdelingen har samtidig hermed henstillet, at yderligere møder med klienter om muligt sker via Skype eller lignede, idet De henvises til at kontakte afdelingen, såfremt det måtte blive relevant med ønsker om yderligere rejser.

Med venlig hilsen

Stefan Andersen
Kontorfuldmægtig
Direkte: + 45 99 68 63 66
StefanAndersen@OestreLandsret.dk

Østre Landsret
Bredgade 59
1260 København K.
Tlf.: + 45 99 68 62 00
www.OestreLandsret.dk

Mange dokumenter kan fra den 1. januar 2015 sendes udelukkende digitalt. Der henvises til retningslinjer på landsrettens [hjemmeside](#).

ADVOKATFIRMA
CHRISTIAN HARLANG

Østre landsret
24. afdeling
Bredgade 59
1260 København K

Pr. e-mail 24.afdeling@oestrelandsret.dk
og alm. post

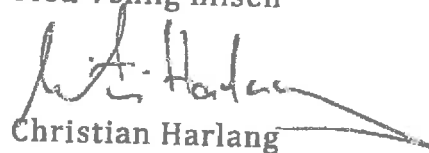
19. april 2016
J.nr. 600096
CHA/PEH

Vedr. B-3448-14 - m.fl. mod Forsvarsministeriet.

Idet jeg henviser til opgørelsen over afholdte udgifter fremsendt d. 23. f.m., skal jeg venligst anmode landsretten om at foretage udbetaling.

Jeg tillader mig at gøre opmærksom på, at den vedrører for længst afholdte udgifter.

Med venlig hilsen

Christian Harlang

ADVOKATFIRMA
CHRISTIAN HARLANG

Østre Landsret
24. afdeling
Bredgade 59
1260 København K

Pr. e-mail 24.afdeling@oestrelandsret.dk
og alm. post

14. april 2016
J.nr. 600096
CHA/CFJ/PEH

Vedr. sagsnr. B-3448-14 -

m.fl. mod Forsvarsministeriet.

Under henvisning til Kammeradvokatens mail af 8. ds. bemærkes følgende for så vidt angår anmodningen om afhøringen af de retsmedicinske eksperter:

Af det 3. afsnit i sagsøgtes mail fremgår:

"Efter sagsøgtes opfattelse betyder landsrettens beslutning, at de såkaldte "retsmedicinske rapporter" kan anvendes af parterne under delforhandlingen, f.eks. af sagsøgerne til støtte for deres anbringende om, at forældelsesfristen har været suspenderet".

Af mailens 4. afsnit fremgår:

"For det andet er spørgsmålet om suspension af forældelsesfristen et rent juridisk spørgsmål, som landsretten helt forsvarligt kan afgøre uden omfattende bevisførelse, herunder afhøring af de fem læger".

Sagsøgerne konstaterer, at der foreligger en modsigelse i de synspunkter, der er udtrykt i de to afsnit.

Som det fremgår af sagsøgernes procesførelse gøres det gældende, at dersom forældelse overhovedet kan indtræde, suspenderes forældelse som følge af en lang række faktiske omstændigheder, jf. herunder forældelseslovens § 14, stk.1, der lyder:

"Hvis fordringshaveren har været afskåret fra at afbryde forældelse på grund af ukendskab til skyldnerens opholdssted eller på grund af en hindring, som ikke beror på fordringshaverens forhold, indtræder forældelse tidligst 1 år efter, at fordringshaveren fik eller burde have fået kendskab til skyldnerens opholdssted, henholdsvis 1 år efter hindringens ophør". (her understreget).

Det følger således af loven, at suspension, som udtrykt i sagsøgtes mails 3. afsnit – og som sagsøgerne er enige i – ikke er et rent juridisk spørgsmål, men et spørgsmål, der er genstand for bevisførelse.

Ifølge de fremlagte retsmedicinske rapporter lider sagsøgerne af PTSD. Det er almindeligt lægevidenskabeligt anerkendt¹, at sagsøgerne har en subjektiv aversion mod at beskæftige sig med de hændelser, der har medført deres PTSD lidelse, hvorfor de har været forhindret i at anlægge sagen på et tidligere tidspunkt (se nærmere replikken pkt. 9.2, s. 15ff.). Der er således tale om et velunderbygget faktum, som de retsmedicinske eksperter vil kunne bekræfte under deres afhøring.

Hertil kommer den objektive fare, som en henvendelse til de danske styrker eller myndigheder indebar for sagsøgerne.

Siden overgrebene mod sagsøgerne fandt sted, har de haft en begrundet og alvorlig frygt for vidtgående repressalier, dersom de forsøgte at klage over det passerede. Dette er genstand for bevisførelsen under delforhandlingen.

Deres position i Irak i forhold til lokale shia-dominerede myndigheder har tillige været så svag og risikabel, at de i den tid, der er gået, har måttet sør-

¹ F. eks. Mollica&Caspi-Yavin: Overview: the assessment and diagnosis of torture events and symptoms. (p.253) and Solkoff: The holocaust: survivors and their children (p. 143) both in Basuglo (ed.): Torture and its consequences. Current treatment approaches. Cambridge University Press. Cambridge 1992.

ge for at beskytte deres familie og dem selv. Også dette er genstand for bevisførelsen under delforhandlingen.

Af ovennævnte forhold følger at bevisførelse er en nødvendig og mulig central del af afklaringen af spørgsmålet om suspension, hvorfor anmodningen om afhøring af de fem retsmedicinske eksperter fastholdes.

Hvad angår spørgsmålet om på hvis foranledning rapporterne er udarbejdet, er sagsøgtes bemærkninger herom fremsat mod bedre vidende, idet jeg ikke har anført, at rapporterne ikke blev udarbejdet på min foranledning. Tværtimod var det nødvendigt at få rapporterne udarbejdet af hensyn til sagens oplysning, som sagsøgte i øvrigt ikke har villet medvirke til i noget som helst omfang.

Der ses endvidere ikke nogen grund til at så tvivl om de retsmedicinske eksperters uvildighed eller uafhængighed lige som International Rehabilitation Council for Torture Victims (IRCT) er en internationalt anerkendt uafhængig organisation. Dersom det af sagsøgte fremsatte synspunkt fastholdes, skal jeg opfordre Kammeradvokaten til at oplyse nærmere herom.

Hvis imidlertid sagsøgte fastholder, at de fremlagte rapporter med deres indhold ikke på nogen måde kan lægges til grund eller i øvrigt anvendes under hovedforhandlingen i juni d.å. må Retslægerådets udtalelse på baggrund af en retsmedicinsk undersøgelse af sagsøgerne indhentes snarest muligt.

Med hensyn til de to talsmænd for sagsøgernes tilstedeværelse under delforhandlingen fastholdes disses ret til at udtale sig i overensstemmelse med retsplejelovens § 267.

Sagsøgerne har intet at indvende imod muligheden for fremvisningen af uddrag af filmen fremlagt som bilag 0, så længe dette ikke forhindrer anven-

delsen af et passende stort lokale under hensyn til et forventet stort antal tilhørere. Imidlertid er filmen 42 minutter lang. Under hensyn til den begrænsede tid der er afsat til delforhandlingen, anmodes sagsøgte derfor om at oplyse hvilke sekvenser, der ønskes afspillet med angivelse af minuttal for de pågældende sekvenser.

Kopi af nærværende er samtidig hermed fremsendt til Kammeradvokaten v/ advokat Peter Biering.

Med venlig hilsen

Christian Harlang

ADVOKATFIRMA
CHRISTIAN HARLANG

Østre landsret
24. afdeling
Bredgade 59
1260 København K

Pr. e-mail 24.afdeling@oestrelandsret.dk
og alm. post

31. marts 2016
J.nr. 600096
CHA/PEH

Vedr. sagsnr. B-3448-14 - m.fl. mod Forsvarsministeriet.

Under sagens delforhandling vedr. forældelsesspørgsmålene gøres det af sagsøgerne gældende, at i tilfælde af at det – mod forventning – bestemmes, at forældelsesregler er anvendelige overfor sagsøgernes krav, skal der gives medhold i, at disse krav ikke er forældede, idet gældende suspensionsregler, m.v., konkret fører til, at forældelse ikke er indtrådt.

I den anledning skal jeg anmode om landsrettens tilladelse til i forbindelse med de fremlagte bilag 1B, underbilag 29-37, bilag 1D, underbilag 12 og 13, samt bilag 87-97 at afhøre statsobducent prof. Dr. med. Jørgen Lange Thomsen, Dr. Sana Hamze, Dr. Mona Hamed Imam, statsobducent Peter Mygind Leth og Dr. Raghda Sleit som de sagkyndige retsmedicinere, der har undersøgt sagsøgerne og på baggrund af undersøgelserne udfærdiget de retsmedicinske rapporter.

Af Østre Landsrets retsbog af 9. november 2015 fremgår, at der ikke kan foretages afhøringer af sagsøgere eller vidner under delforhandlingen, hvilket jeg - jf. EMRK art. 6 og art. 13, jf. art. 3 - forstår således, at dette ikke er til hinder for afhøring af de ovennævnte særligt sagkyndige retsmedicinere.

Landsretten anmodes endvidere om at bekræfte, at to af sagsøgerne blandt sagsøgerne udpegede talspersoner kan være til stede under delforhandlingen, jf. rpl. § 267.

Det er af en sekretær fra landsrettens 24. afdeling til en medarbejder her på kontoret fredag d. 18. ds. oplyst, at hovedforhandlingen - indtil videre - er planlagt til gennemførelse i et retslokale, hvori tilhørerkapaciteten ved indsættelse af løse stole i alt andrager maks. 15 pladser. I betragtning af, at sagen har en ikke-ubetydelig offentlig interesse og i øvrigt må forventes at foranledige tilstedeværelse af en del tilhørere, også udover medarbejdere fra parternes advokaters kontorer, m.v., tillader jeg mig høfligst at anmode om, at det forberedes, at retsmøderne d. 14., 15., 17. og 22. juni d.å. kan gennemføres i et retslokale med en væsentligt større mulighed for tilstedeværelse af tilhørere.

Kopi af nærværende er samtidig hermed fremsendt til Kammeradvokaten v/ advokat Peter Biering.

Med venlig hilsen

Christian Harlang

